

Pedagoški tečaj v Mariboru.

(Konec.)

Gospod predavatelj nam je pozneje predaval tudi o notranjem ustroju češkoslovaških šol, na katerih igrajo posebno veliko vlogo takozvana društva učiteljev in staršev. Z rodiljskimi sestanki, ki se vrše ločeno po razredih, je doseglo novodobno šolstvo mnogo uspehov. Drugi važni činitelj je pedagoško nadzorstvo — ki tvori naravnost program češkoslovaškega šolstva. Saj stavlja kontrolo učitelja v ozadje, v ospredje pa nasvet — ki je najvažnejši. Ko nadzornik nadzoruje, razglablja z učiteljstvom o šolstvu. Ni nadzornik, temveč svetovalec in prijatelj učiteljev. Predaleč bi me zavedlo, če bi hotel opisati ves notranji ustroj tega šolstva, s katerim je učiteljstvo napravilo v dveh letih korak za 20 let naprej.

Po njegovem predavanju se je razvila živahna debata, ki je bila silno zanimiva in je imela le to napako, da ji je bila dorasla le mala družina poslušalcev, ki se je na zadnje zgrnila okoli g. predavatelja, ki je na vsa vprašanja odgovarjal s prepričevalno jasnostjo.

Po debati se je g. nadzornik Senkovič g. predavatelju najlepše zahvalil in izražajoč željo, da ga kmalu zopet vidimo med seboj — ali pa mi pridemo na Češkoslovaško, kjer si bomo lahko ogledali napredek njihovega šolstva, o katerem nam je g. predavatelj povedal toliko zanimivega.

Zvečer je priredil ozek krog predavateljevih čestitev z g. predavateljem sestanek, kjer je g. predavatelj odgovoril še na razna zanimanja vzbujajoča vprašanja.

Drugi dan dne 25. avgusta je predaval dr. Werthmann z Dunaja o strnjem pouku.

Kot dr. Prihoda prejšnji dan, tako je dr. Werthmann podal tudi tega dne najprej nekoliko zgodovinskega razvoja šolstva v splošnem, stavljač mu ob strani njegove vrline in napake ter pokazal na teorijo in prakso strnjene pouka, ki ni mogel priti v šolah toliko časa, dokler so stali v njega sredino ideje pouka — ne pa otroka samega.

Opomnil je, da so vladala glede strnjene pouka razna nesporazumjenja in obziranja, kako ga razumejo vsak po svoje: Klemm, Seyfert in Bertold Otto.

Postavil je nato poslušalce pred tisti moment, ki je spremenil Avstrijo čez noč iz svetovne monarhije v malo — v socialistično državo.

Učiteljstvo izobrazbo po načinu, ki je bil star skoro 50 let — je imelo zastarelo naobrazbo, ki v novodobno povojno življenje ni več spadala. Čutilo je splošno kulturno potrebo zgraditve šolstva v popolnoma novodobnem smislu.

Podal je nato potek poskusa reforme avstrijskega šolstva, ki ga je izvedlo učiteljstvo s svojim prizadevanjem in sodelovanjem staršev, kajti vsi dobri poskusi se razbijejo največkrat na nezaznane staršev. Zborovanja staršev so bila tista moč, ki je novo šolstvo popularizirala. Starši so prihajali pogosto celo v šolo k pouku.

Za ta novi pouk je hotelo biti pripravljeno tudi učiteljstvo, katerih nekaj je uživalo pred vojno — nekaj pa vojni učiteljsko izobrazbo. Staro učiteljstvo je postajalo vedno starejše, mlajše pa ni dobivalo nastavitve. Poleg tega je vsled zmanjšanja države postalo več učiteljstva nepotrebnega.

In na teh žalostnih razmerah se je začela tudi reforma učiteljske izobrazbe.

Bivši učitelj in prvi prosvetni minister Otto Glöckel je tolmačil socialne reforme in preoblikovanje avstrijskega šolstva — šolski praktiki in starši so z vnetim delom

ustvarili novo šolo, za katero so delali poskuse 5 do 6 let in za katero se danes zaničajo vsi, ki hočejo biti v pedagogiki moderni. Otroke so razdelili v bolj nadarjene in manj nadarjene in tako na osnovni šoli zasnovali dva oddelka. A za bolj in B za manj nadarjene, takozvani A-Zug in B-Zug. Šole so razdeljene v osnovne (Grundschule), glavne (Hauptschule), srednje (Mittelschule) in visoke (Hochschule).

Na osnovni šoli n. pr. na Dunaju dobe otroci vse: zvezke in knjige, ki jih ni malo in tudi druge potreščine, ki jih potrebujejo za šolo.

Z novo osnovno šolo je bilo treba tudi novega gesla.

In to je: Ves pouk iz otroka in ta zahteva tri osnovna načela: 1. domačinske stalnosti, 2. strnjene pouka in 3. samopouka.

Otroci delajo samostojno. Pouk se navezuje na najbližjo otrokovo okolico. Posebno se pa ozira na otrokove doživljaje in samostojno opazovanje. Začetni pouk se zato prične v narečjih.

Predavatelj je nato navedel za vsako posamezno leto in vsak posamezni predmet število tedenskih ur, potem pa obdelal način in obseg pouka nekaterih predmetov.

Popoldne so prišli v dvorano učenci manjšinske šole v Mariboru, ki so bili razne starosti. Z njimi je dr. Werthmann praktično preizkusil moderni strnjeni pouk. Z otroci je obravnaval temo: Kako smo potovali nekdanj in danes. Otroci so izdelali nekaj načrt za potovanje iz Maribora na Dunaj. Pouk je bil zanimiv, vendar meni ni nudil nič novega.

Debata je pokazala, da tudi za nekatere druge ne. Iz nje se je razvidelo, da mnogo naših tovarišev izvaja to novo metodo tudi po naših šolah. Te metode pouka so nam več ali manj znane — mnogim še posebno zato, ker so se udeležili tudi pedagoških študijskih potovanj na Dunaju in si tam na lastne oči ogledali novodobno moderno avstrijsko šolstvo.

Popoldne istega dne je nastopila simpatična zdravnica dr. Winterjeva, ki je s svojim predavanjem pokazala izredno visoko zanimanje za pereča vzgojna vprašanja.

Besede so ji žuborele iz ust, omamljala nas je blagovoznočnost bratskega jezika, očarala nas je z dovršenim referatom o individualni psihologiji v praksi.

Predavateljica je pokazala, da ni samo zdravnica teles in duš, temveč tudi vzgojiteljica mladine.

Dokazala nam je, da le individualna psihologija tvori lahko temelj moderni vzgoji. Le z njeno pomočjo nam je mogoče dvigati malodušne, le z njo zadržujemo nepravilni duševni razvoj bahačev in onih, ki se precejnejejo.

Koliko vzgledov nam je podala iz svoje prakse na zagrebški posvetovalnici za otroško vzgojo.

Absolutno odklanja vedno opominjanje in zametuje telesno kazen. Malodušnim treba poguma, potrebni so vzpodbude in dviga. Bahači potrebujejo umerjenosti. Povsod vlada ljubezen in prizanesljivost. Tako izginjajo iz naših šol manjvredni in zanemarjeni — ne bo več kandidatov za oslovsko klop.

Ga. predavateljica je kritično ocenila neuspehe srednje šole in dokazala neupravičenost sedanjih disciplinskih predpisov, ki vzbujajo v mladih dušah odpor in povzročajo mnogo slučajev nerazumevanja in duševne apatije. Neuspehov v srednji šoli ni kriva osnovna šola, kriv je temu prepad, ki zija med obe-

zaslugi kuhanja. — Če se nam je kuha posrečila in je kritika po kosilu dobro izpadla, smo kvitirale pohvalo vse, ki smo bile pri isti skupini, v nasprotnem slučaju so pa bile krive tiste, ki so najbolj mešale!

No, jaz se nisem preveč vmešavala in to iz trojne previdnosti:

1. da se ne bi opekla, ker smo kar cele tenderje premogale nalagali na ognjišče,

2. da ne bi kaj pripekla — ali da rabim kuharsko-strokovni izraz — prismočila, kar se ti lahko pri najbolj nedolžnem razgovoru s tovarišico zgodi, in

3. sem opazila, da so bile tiste, ki so kazale veliko zanimanja, močno utrujene, tako da se jim niti peti ni ljubilo, ko je nas druge žilca prijala.

Peti pa znajo naša dekleta, peti!

Takrat se je kar samo kuhalo!

Najbolj prijetno je postalo v kuhinji okrog 12 ure, ko je kosilo bilo že skoraj gotovo in miza pogrnjena.

Zjutraj, da bi bili videli naše tovarišice!

Z resnim obrazom so sledile razlagi jedilnika in z istotako resnim licem in nedostopno držo so šle na delo ter tiho prinašale skupaj moko, maslo, sladkor, dišave... ter tehtale in mešale. Mešati se mora dosti, da se peni. Pri tem začnejo roke boleti in vroče ti postane, da ti lica žarijo.

To vse sem opazovala od strani, ker se iz same miroljubnosti nisem hotela vmešavati. Saj sem že zgoraj povedala, da se ne vmešavam rada. Pa če me je kdaj usoda zatekla, da sem dejansko pokazalo svojo umetnost v kuhanju, so me kmalu rešile spretnejše roke, češ, da se ne bom preveč utrudila.

Jaz sem jim verjela (dekletom namreč) in se z zadoščenjem oddahnila. Tako pa tudi niso tovarišice nikoli mene pogledale, če se

Reliefni zemljevid Bleda in okolice za šole.

Učiteljski dom v Mariboru je izdal prvo domačo stensko šolsko sliko »Bled in okolica«. Slika obsega ves Gorenjski kot Julijskih Alp in velik del Karavank in bo našim šolam izvrstno služila kot učilo o najlepšem delu naše zemlje. Obenem pa bo po svoji pestri izdelavi v okras ne samo šolam, ampak tudi privatnikom in vsem institucijam, ki so v zvezi s tujskim prometom. Sliko je napravil po reliefu Gorenjske v ljubljanskem muzeju g. Vokač, natisnila pa jo je litografija Mariborske tiskarne. Velikost ji

je 70:90. Cena je dokaj nižja od podobnih inozemskih izdelkov. S trakom obrobljena in s palicami opremljena stane namreč le 60 Din, brez palic pa 50 Din. Razpošilja jo Učiteljski dom v Mariboru v posebnih ovitkih, tako da jo dobi naročnik nepoškodovano. Dobiti jo je pa tudi v vseh večjih knjigarnah. Kakor čujemo, izide v isti založbi še nekaj stenskih šolskih učnih slik iz drugih področij. Ta korak je le pozdraviti. Vsaka šola mora imeti ta zemljevid.

ma šolama. Krivda je v sistemu, ki ustvarja med osnovno in srednjo šolo nepremostljive difference. Ako bi vladalo v srednjih šolah toliko razumevanja za otroško dušo, kakor ga najdemo pri učiteljstvu osnovnih šol, pa bi bilo za mladino bolje. Tako je govorila ga. predavateljica in nam razgalila našo rakano vzgojo — nepoznanje otroške duše, našo napako neprestanega discipliniranja in kaznovanja. Predavala je o tem tudi zadnji dan dopoldne in živahna debata, v kateri so se govorniki dotikali vseh perečih vzgojnih vprašanj, je dokazala, kako je ga. zdravnica globoko posegla v naše vzgojne probleme in nam pokazala pot k miselni, modernim pedagoškim in psihološkim načelom odgovarjajoči mladinski vzgoji.

S tem je bilo konec njenih duhovitih odgovorov na stavljen vprašanja. Pripominjam, da je bil ves njen nastop tako dovršen, vsebinsko tako aktualen in brez vsake učenjaške stilistične navlake, da ji ostanejo udeleženci hvaležni za vedno.

Popoldne — zadnji dan je govoril še tov. strokovni učitelj Franc Martinc o individualni psihologiji v šolski praksi.

Odkril nam je področje, iz katerega je dokazoval, kako vpliva okolica na otroke, ki se hočejo uveljavljati, a ne najdejo razumevanja pri vzgojiteljih. Zato se ne morejo znajti v človeški družbi kot njeni polnovredni člani in se nam izgubljajo in propadajo.

Koncem predavanja je tov. Osterc povzel glavne misli vseh predavateljev in izvaljal iz njih zaključke, našim kulturnim, socialnim in gospodarskim razmeram primerne.

S tem je bilo konec pedagoškega tečaja in odhajali smo polni optimizma in načrtov za bodočnost.

O sklepu omenjam še, da je prvi dan ob začetku predavanja pozdravil navzoče v imenu JUU tovariš Petrovec Ciril, želeč tečaju najboljšega uspeha.

Živahne debate so se pa nadaljevale še zvečer v prijateljski družbi, kar je ponoven dokaz, kako globoko je zaoral tečaj v našo pedagoško njivo.

LISTEK

R. G.:

Refleksi iz gospodinjskih tečajev.

Takole — v uri tihe nemotenosti so mi prišli prijetni spomini in se izlili v pero...

Minile so počitnice in z njimi tudi izobraževalni tečaji za učitelje(ice). Tovariši in tovarišice se vračajo na svoja službena mesta z novimi stremeljenji, z ojačeno voljo in s pomnoženim znanjem!

To je krepka zavest!

Učiteljice smo po večini posečale gospodinjske tečaje, ki smo jih letos imele kar pet, in sicer 3 strokovne ali praktične in 2 metodične ali teoretične. (Treba bo urediti terminologijo!)

Nekatere smo bile za stvar tako navdušene, da smo kar zaporedoma obiskovale strokovni in nato še metodični tečaj. Brez zadnjega namreč ne moreš otvoriti gospodinjsko-nadaljevalne šole.

In zato smo šle!

Šle z novim pogumom v novi tečaj.

Pa nam ni žal! Predavanja v teoretičnem tečaju so bila lepa, prežeta ljubezni in navdušenja za predmet od strani predavateljev.

V praktičnem tečaju smo kuhale in pekale, da so se prijetne vonjave razširjale skozi okna na vrt in daleč tja na cesto. Kot lepa pesem!

Bilo nas je malo preveč in tako smo druga drugi jemale kuhlo ali valjar iz rok, da smo bile tako po možnosti vse soudeležene na

zaslugi kuhanja. — Če se nam je kuha posrečila in je kritika po kosilu dobro izpadla, smo kvitirale pohvalo vse, ki smo bile pri isti skupini, v nasprotnem slučaju so pa bile krive tiste, ki so najbolj mešale!

No, jaz se nisem preveč vmešavala in to iz trojne previdnosti:

1. da se ne bi opekla, ker smo kar cele tenderje premogale nalagali na ognjišče,

2. da ne bi kaj pripekla — ali da rabim kuharsko-strokovni izraz — prismočila, kar se ti lahko pri najbolj nedolžnem razgovoru s tovarišico zgodi, in

3. sem opazila, da so bile tiste, ki so kazale veliko zanimanja, močno utrujene, tako da se jim niti peti ni ljubilo, ko je nas druge žilca prijala.

Peti pa znajo naša dekleta, peti!

Takrat se je kar samo kuhalo!

Najbolj prijetno je postalo v kuhinji okrog 12 ure, ko je kosilo bilo že skoraj gotovo in miza pogrnjena.

Zjutraj, da bi bili videli naše tovarišice!

Z resnim obrazom so sledile razlagi jedilnika in z istotako resnim licem in nedostopno držo so šle na delo ter tiho prinašale skupaj moko, maslo, sladkor, dišave... ter tehtale in mešale. Mešati se mora dosti, da se peni. Pri tem začnejo roke boleti in vroče ti postane, da ti lica žarijo.

To vse sem opazovala od strani, ker se iz same miroljubnosti nisem hotela vmešavati. Saj sem že zgoraj povedala, da se ne vmešavam rada. Pa če me je kdaj usoda zatekla, da sem dejansko pokazalo svojo umetnost v kuhanju, so me kmalu rešile spretnejše roke, češ, da se ne bom preveč utrudila.

Jaz sem jim verjela (dekletom namreč) in se z zadoščenjem oddahnila. Tako pa tudi niso tovarišice nikoli mene pogledale, če se

je pri kritiki vprašalo, kdo je preveč ali premalo solil. Bila sem vedno neprizadeta in tako sem lahko z najnedolžnejšim obrazom gledala po mizi in tovarišicah.

Ker sem torej veliki del prakse prepuštila svojim marljivim tovarišicam, sem se pa tembolj v duhu bavila s kuhanjem. Skušala sem vse to cvrenje in vrenje, kuhanje in dušenje spraviti v sklad z živilnostnostjo, posebno z vitamini. Poznamo že namreč 4 vitamine: A, B, C in D, ki so v človeški prehrani jako važni. Če enega manjka, potem tudi človeku nekaj manjka, in zato se mi je problem zdel dovolj važen, da se z njim ukvarjam...

Po vsestranskem opazovanju in premišljevanju se mi je posrečilo dognati, da smo res v vsakem jedilniku te 4 vitamine dobile na mizo.

Ni čuda, da smo uspevale!!

No, neveste niso uspevale, tega ne morem reči!

To pa zato, ker so se preveč trudile in so si hotele prilastiti znanje kar celega jedilnika. To pa ne gre in ima tudi ljubezen svoje meje!

Me druge, ki si nismo mogle dati sladkega imena »nevesta«, pa smo ostale skromne pri oni jedi, kamor smo po skupini spadale. In to je red! — Tako si tudi udov nisimo preveč pretegnile, kar je bilo opaziti pri nevestah — in le tako je bilo mogoče zdržati 2 tečaja.

Moji znanci doma kar niso mogli razumeti, kako sem kljub svoji slabotni konstituciji prišla še tako čela domov. Zaključila sem tečaj z dvadnevno partijo na visoko Pohorje. Znanec pa sem povedala, da so me moje dobre lastnosti, kakor zmernost in skromnost ohranile živo.

Imajo namreč moji znanci in jaz žalostne izkušnje: Nekoč sem se vpisala v misarski tečaj, ker sem se hotela naučiti žagati, oblati in zabijati. Zagali in oblali smo tri dni, moja deska je bila ravna in gladka, a jaz sem morala podolgem leči v postelj in uravnavati svoje ude in mišice. S tem večjim občudovanjem so me to pot sprejeli, ker sem zdržala napor dveh tečajev. Poleg tega uživam priznanje, da sem žrtvovala počitnice v bodoči prid in blagor slovenske kmetice Naj bo! —

No, počitnic nisem žrtvovala! Ne mogla bi jih lepše preživeti!

Imajo ti tečaji nekaj na sebi! Prideš v prijetno družbo veselih in dobrih tovarišic, se razvedriš in postaneš mlada. Četudi nisi štiri križe in sive lase, se ti zdi, da postajaš od dne do dne mlajša in to na duši in telesu.

To je pomlajevanje, ki bi ga priporočala marsikateri starejši, pa tudi mlajši tovarišici, ki misli, da ji življenje ničesar več ne nudi. »Človek postane šele v družbi človek!« Te besede mi prihajajo ob teh spominih na misel.

V takem skupnem žitju šele spoznaš v kolikor si tovariš in prijatelj, koliko prožne sile imaš, da se prilagodiš različnim ljudem in okoliščinam. Imaš prijetno priliko da čutiš dobroto in prisrčnost tovarišic, ki te obdajajo. Mene vsaj ni nobena razočarala. Nasprotno moram priznati, da so mi pustile vse lepe spomine, ki jih bom rada obujala. Posebe se rada spominjam tovarišice Ančke, ki vedno zadene žebelj na glavo in ki nas je s svojim dobrodušnim humorjem prijetno zabavala. Morda se še v kakem tečaju srečamo!

Učiteljska tiskarna priporoča nove zvezke vsem osnovnim in viš. narodnim šolam.